

TÉMAVÁZLAT – 1. HÉT: HANGOK RENDSZERE

Magánhangzók csoportosítása

1. Nyelv vízszintes (horizontális) mozgása szerint

MÉLY a, á, o, ó, u, ú	MAGAS e, é, i, í, ö, ő, ü, ű
---------------------------------	--

2. Időtartam szerint

RÖVID a, e, i, o, ö, u, ü	HOSSZÚ á, é, í, ó, ő, ú, ű
-------------------------------------	--------------------------------------

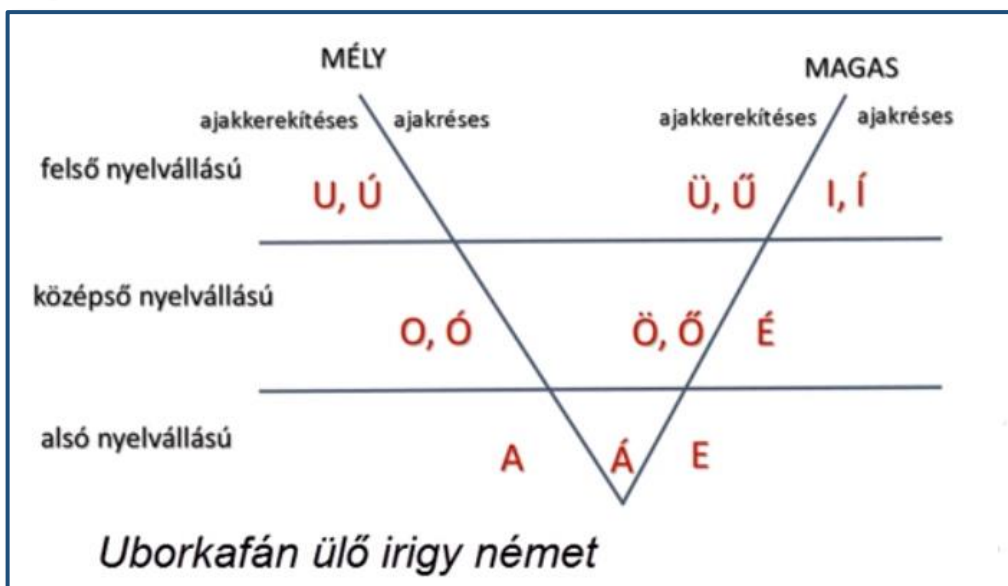
3. Ajak mozgása szerint:

AJAKKEREKÍTÉSES a, o, ó, ö, ő, u, ú, ü, ű	AJAKRÉSES á, e, é, i, í
---	-----------------------------------

4. Nyelv függőleges mozgása szerint:

ALSÓ nyelvállású magánhangzók a, á, e	KÖZÉPSŐ nyelvállású magánhangzók é, o, ó, ö, ő	FELSŐ nyelvállású magánhangzók i, í, u, ú, ü, ű
--	---	--

Összefoglaló ábra

Magánhangzó törvények

1. HANGREND

A hangrend törvénye szerint

- **MÉLY** hangrendű szóban **csak mély magánhangzó** található
Pl.: autóbusz
- **MAGAS** hangrendű szóban **csak magas magánhangzó** található
Pl.: cipőfűző
- **VEGYES** hangrendű szóban **magas és mély magánhangzó is** található
Pl.: csillámpor

2. ILLESZKEDÉS

Az illeszkedés törvénye szerint

- **MÉLY** hangrendű szóhoz **mély** hangrendű toldalék illeszkedik. Pl.:
autó-hoz,
autó-ból,
autó-tól
- **MAGAS** hangrendű szóhoz **magas** hangrendű toldalék illeszkedik.
Pl.:
teniszütő-vel
teniszütő-re
teniszütő-től
- **VEGYES** hangrendű szóhoz **általában mély** hangrendű toldalék illeszkedik.
Pl.:
fiú-val
fiú-tól
fiú-hoz

Mássalhangzók csoportosítása

A mássalhangzók csoportosítása több szempont szerint lehetséges:

I. ZÖNGÉS vagy ZÖNGÉTLEN

- **Zöngés:** b, d, g, v, z, zs, dz, dzs, gy, m, n, ny, l, r, -
- **Zöngétlen:** p, t, k, f, sz, s, c, cs, ty, -, -, -, -, -, h

II. RÖVID vagy HOSSZÚ

- **Rövid mássalhangzók:** *pl. l, sz*
alkalom, szoknya
- **Hosszú mássalhangzók:** *pl. ll, ssz*
áll, asszony

III. EGYJEGYŰ, KÉTJEGYŰ, vagy HÁROMJEGYŰ

- **Egyjegyű mássalhangzók:** *pl. d, n*
- **Kétjegyű mássalhangzók:** *pl. ny, dz*
- **Háromjegyű mássalhangzók:** *pl. dzs*

